

Magdalena Shaw

## Egzamin ósmoklasisty z języka angielskiego 2021 – wyniki i rekomendacje

Uczniowie obecnych klas ósmych z powodu pandemii spędzili wiele miesięcy na samodzielnej nauce. Nauczyciele uczący klasy kończące w tym roku szkołę podstawową są pod szczególną presją związaną zarówno z wprowadzaniem w warunkach stacjonarnych nowych treści programowych oraz nadrobieniem potencjalnych zaległości, jak i powtarzaniem całościowo materiału przed egzaminem w maju. Czasu jest zawsze za mało, to oczywiste. Poniżej znajduje się analiza wyników egzaminu z maja 2021 i nasze rekomendacje dotyczące tego, jak powtarzać materiał, na co zwrócić szczególną uwagę, jak pracować z zadaniami egzaminacyjnymi i ćwiczyć strategie egzaminacyjne oraz... z czego zrezygnować w obliczu ograniczeń czasowych.

Egzamin ósmoklasisty z języka angielskiego, który odbędzie się 26 maja 2022 r., zostanie przeprowadzany w takiej samej formule jak ten z 2021 r. <sup>1</sup>

W maju 2021 r. zdający najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstów pisanych oraz zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych. Więcej trudności sprawiło im rozwiązanie zadań badających umiejętność rozumienia ze słuchu. Najtrudniejsze dla ósmoklasistów okazały się zadania sprawdzające umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej oraz te sprawdzające znajomość środków językowych (patrz Tabela 1).

Analizując wyniki z Tabeli 1 porównawczo, odnotowujemy niewątpliwy wzrost osiągnięć zdających. Warto jednak pamiętać, że egzaminy w latach 2019–2020 odbywały się na poziomie A2/A2+, natomiast egzamin z maja 2021 r. wymagał biegłości językowej na poziomie A2 (czyli niższym). Ponadto, zawierał mniej zadań otwartych oraz do zdobycia w całym arkuszu, w porównaniu z poprzednimi latami, było o pięć punktów mniej.

Uczniowie zdający egzamin ósmoklasisty w 2021 r. najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi rozumienie funkcji językowych, a dokładniej z tymi, w których sytuacja opisana jest po polsku, oraz z zadaniem sprawdzającym umiejętność czytania ze zrozumieniem (średni wynik – 81%), w którym po zapoznaniu się z tekstami w języku angielskim należało samodzielnie uzupełnić luki w tekście języku polskim. Natomiast najtrudniejsze okazało się dla nich napisanie krótkiego tekstu oraz zadanie otwarte sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 40% punktów), w którym należało uzupełnić luki w zdaniach z wykorzystaniem podanych słów, wpisując je w odpowiedniej formie (tzw. gramatyzacja). Tylko 24% procent zdających uzupełniło poprawnie zdanie sprawdzające stosowanie czasu przeszłego: I checked John's phone number twice before (I / phone) \_\_\_\_\_ him. Wynika z tego, że uczniowie radzą sobie

---

<sup>1</sup> [https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN\\_OSMOKLASISTY/Informatory/aneks/Aneks\\_P1\\_angielski\\_2021.pdf](https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_OSMOKLASISTY/Informatory/aneks/Aneks_P1_angielski_2021.pdf) (dostęp: 08.10.2021).

z odbiorem języka na poziomie A2, ale produkcja językowa i świadome stosowanie gramatyki stanowią problem.

Tabela 1. Wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w latach 2019–2021

|                                                                                       | <b>kwiecień<br/>2019</b> | <b>czerwiec<br/>2020</b> | <b>maj<br/>2021</b> |
|---------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|--------------------------|---------------------|
| poziom biegłości jęz.                                                                 | A2/A2+                   | A2/ A2+                  | A2*                 |
| maksimum punktów                                                                      | 60                       | 60                       | 55                  |
| <b>WYNIKI egzaminu ósmoklasisty z j. angielskiego (procent poprawnych odpowiedzi)</b> |                          |                          |                     |
| <b>Rozumienie ze słuchu</b>                                                           | 58%                      | 54%                      | 63%                 |
| <b>Znajomość funkcji językowych</b>                                                   | 62%                      | 58%                      | 71%                 |
| <b>Rozumienie tekstów pisanych</b>                                                    | 68%                      | 62%                      | 75%                 |
| <b>Znajomość środków językowych</b>                                                   | 52%                      | 44%                      | 59%                 |
| <b>Wypowiedź pisemna</b>                                                              | 52%                      | 51%                      | 58%                 |
| <b>średni wynik populacji</b>                                                         | 59%                      | 54%                      | 66%                 |

\*A2 – uczeń rozumie wypowiedzi i używa popularnych zwrotów i wyrażeń w zakresie tematów związanych z życiem codziennym.

## Rozumienie ze słuchu

Wyniki z 2021 r. pokazują, że uczniowie nie mają większych kłopotów z realizacją zadań zamkniętych (wielokrotny wybór, dobieranie). Natomiast zadanie otwarte, polegające na uzupełnieniu tekstu brakującymi wyrazami, okazało się dla uczniów najtrudniejszym zadaniem w tej części egzaminu. Można by z tego wywnioskować, że uczniowie mają trudności ze zrozumieniem tekstu z powodu ubogich zasobów leksykalno-gramatycznych i pewnie dla jakiejś części populacji jest to prawda. Osobiście uważam jednak, obserwując uczniów na poziomie językowym zbliżonym do A2, że szczególną trudność sprawia im fakt, iż pod presją czasu muszą wykonywać trzy czynności jednocześnie: słuchać, czytać i pisać. Po drugie, wiele osób wpisuje pierwsze słowo, które wydaje się pasować do luki, a słuchając dalej i po raz drugi, nie weryfikuje swoich odpowiedzi ani nie sprawdza, czy powstały tekst jest spójny i logiczny.

### Ćwiczenie słuchania i praca z arkuszem egzaminacyjnym: przykłady

- Na podstawie materiałów graficznych dołączanych do zadań ze słuchania uczniowie i uczennice mogą przewidywać, co pojawi się w nagraniu, układać dialogi z frazami, które mogą zostać użyte. Nawet jeśli nie zgadną właściwie, nie szkodzi – to sam proces przewidywania ułatwi im słuchanie. Analizujemy więc obrazki, porównujemy, przewidujemy i odtwarzamy nagrania więcej niż dwa razy, jeżeli będzie trzeba. Oczywiście – wtedy to zadanie staje się łatwiejsze, a analiza obrazków zajmuje znacznie więcej czasu, niż na egzaminie, ale uważam, iż warto uczniom uzmysłowić, że dadzą radę. Upewnijmy się więc, że nasi uczniowie wpisują na arkuszu nazwy miejsc lub przedmiotów i sprawdzają swoje odpowiedzi przy drugim słuchaniu. Warto też zawsze zapytać „dlaczego nie to”, czyli przeanalizować złe odpowiedzi.
- Na egzaminie uczniowie muszą dopasować tytuł do tekstu i/lub określić cel rozmowy. Liczy się całościowe rozumienie tekstu nagrania. Warto zadawać im te pytania przy każdej okazji (czytania i słuchania): Kto do kogo mówi? Po co? Jaki tytuł można nadać temu fragmentowi tekstu? Dlaczego? Co jest najważniejsze w przekazie? Należy również uczyć uczniów na tzw. dystraktory. Są to informacje poboczne, w postaci pojedynczych zdań czy wyrazów, mające odwracać uwagę od treści istotnych. Praca z transkrypcją dość szybko to uczniom uzmysławia. Można wprowadzić listę słów: invite, encourage, apologise, inform, report, ask, explain, suggest, criticise, recommend i ćwiczyć określanie celu tekstów. Uczniowie mogą zadawać sobie ćwiczenia nawzajem – wystarczy napisać tekst, ok. 70 słów – i poprosić osobę z pary, aby określiła jego cel/intencję/temat. Uczmy, że przy drugim słuchaniu warto zmienić zdanie (niektórzy uczniowie są bardzo przywiązani do swoich pierwszych odpowiedzi), ale nie w panice!
- Uważam, że dla wielu uczniów uzyskanie dobrego wyniku przy realizacji zadania otwartego (luki w notatce) jest nierealne. W słabszych grupach przedstawiam to zadanie jako „z gwiazdką”. W tym zadaniu ważne jest wychwycenie słów kluczowych. Co możemy zrobić, aby ułatwić sytuację „jednocześnie czytam, słucham i piszę”? Po pierwsze, odjąć presję czasu i wykonywać to zadanie małymi krokami, tak długo, ile potrzeba. Czytanie: analizujemy notatkę z lukami, staramy się dowiedzieć z niej jak najwięcej oraz zgadujemy kategorie brakujących danych (czy brakuje daty, liczby, rzeczownika itp.), a następnie zapisujemy sobie na arkuszu. Słuchanie: odtwarzamy uczniom nagranie wielokrotnie, zatrzymujemy, a podczas słuchania zachęcamy do notowania odpowiedzi „na brudno”. Pisanie: prosimy o wpisanie odpowiedzi „na czysto”, z wykorzystaniem wcześniejszych

przewidywać i prób notowania, gdy nagranie się skończy. Sprawdzamy przy jego kolejnym odtworzeniu i na końcu jeszcze raz sprawdzamy, czy każde zdanie jest spójne. Warto nadmienić, że jest to jedyne zadanie ze słuchania w arkuszu, w którym dobrym rozwiązaniem może być zbitka wyrazów z nagrania (bez konieczności tworzenia parafrazy).

- Dobieranie zdań do wypowiedzi 4 rozmówców: na początku zaczniemy pracę z transkrypcją i zobaczymy, jak wypowiedź osoby ma się do zdania podsumowującego. Aby móc dobrze wykonać to ćwiczenie, należy być obeznanym z parafrazą (i nie spodziewać się tych samych słów jako odpowiedzi). Ćwiczmy z uczniami tworzenie parafrazy na poszczególnych zdaniach. Przy ćwiczeniach ze słuchania, jak zawsze, starajmy się przewidywać: Co może powiedzieć dana osoba? W jakim jesteśmy czasie? itp.

## Funkcje językowe

Wyniki egzaminu ósmoklasisty z 2021 r. wskazują, że poziom wykonania poszczególnych zadań był zróżnicowany (od 49% do 90%), a także ujawniają, że około 1/3 zdających ma problemy z konstruowaniem bardzo prostych fraz służących przekazywaniu wyjaśnień, wyrażaniu prośb, pytań o radę itp. Oczywiście, największe wyzwanie stanowi zadanie otwarte – według mnie wynika to bardziej z natury zadań otwartych (o czym niżej) niż z niezajomości języka. Ćwiczenie wielokrotnego wyboru z polskimi poleceniami jest najłatwiejszym ćwiczeniem z arkusza, co jest dowodem na dobrą znajomość bierną języka angielskiego naszych uczniów i uczennic.

### Ćwiczenie funkcji językowych i praca z arkuszem egzaminacyjnym: przykłady

- Najważniejsze w nauczaniu języka na tym poziomie jest prezentowanie słownictwa w różnych kontekstach sytuacyjnych i różnorodnych strukturach zdaniowych, tak aby uczniowie przyswajali całe frazy i wyrażenia, a nie tylko pojedyncze słowa. Ponadto uważam, że jest niezwykle istotne, aby uczniowie ćwiczyli funkcje językowe, mówiąc, a nie tylko wypełniając ćwiczenia na papierze.
- Materiał egzaminacyjny można wykorzystać do ćwiczenia:
  - > mówienia: uczniowie mogą odgrywać dialogi i je wydłużać lub układać dialogi z użyciem niewykorzystanych zwrotów („złych odpowiedzi”),
  - > uważności: np. w ćwiczeniu z polskimi poleceniami można zmienić polecenie z „odpowiesz” na „powiesz”, z „nie zgadza” na „zgadza”, z „co mówi” na „co mówisz”; lub odwrotnie: co trzeba zmienić w poleceniu, żeby zła odpowiedź stała się odpowiedzią dobrą?
- Ćwiczenie ze słuchania dotyczące funkcji wykonuje dobrze około 70% populacji. Warto tutaj przypomnieć uczniom, że w arkuszu widać wypowiedź osoby B, a usłyszą wypowiedź osoby A, z dwuwersowego dialogu osób A i B. Tu również, przed wysłuchaniem nagrania, warto pobawić się w przewidywanie i odgrywanie.
- Zadania otwarte sprawdzające znajomość funkcji językowych oraz gramatyki są do siebie podobne i wywołują czasami ten sam efekt: uczeń, który ma wiedzę bierną, nie jest w stanie jej „zaktywizować” na potrzeby zadania. W jaki sposób możemy sobie z tym radzić, piszę w sekcji o środkach językowych.

- Ćwicząc funkcję językowe, zwracamy jeszcze uczniom uwagę na elementy gramatyczne oraz... użyteczność stosowania zbitok „funkcyjnych” przy tworzeniu wypowiedzi pisemnej (patrz niżej).

## Rozumienie tekstów pisanych

Czytanie ze zrozumieniem jest tą częścią egzaminu, z którą uczniowie radzą sobie najlepiej, szczególnie w przypadku transferu z języka angielskiego na język polski (zadanie 10.) W arkuszu zazwyczaj uczniowie najlepiej radzą sobie z krótkimi tekstami i zadaniami typu ABC, a nieco gorzej, jeśli chodzi o dobieranie lub uzupełnianie luk. W tym roku zdający nieco lepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 76%) niż z zadaniami sprawdzającymi umiejętność ogólnego rozumienia tekstu (średni wynik – 71%), kiedy to należało określić intencję, kontekst wypowiedzi lub np. określić, kto jest adresatem tekstu.

### Ćwiczenie czytania i praca z arkuszem egzaminacyjnym: przykłady

- Dobrym pomysłem jest wykorzystywanie każdego tekstu do określania kontekstu/intencji autora/adresatów tekstu, aby wyrobić w uczniach nawyk zadawania sobie takich pytań przy każdym czytaniu.
- Należy regularnie zadawać uczniom pytania do tekstu oparte na parafrazie.
- Przy okazji dłuższych narracji możemy „wyjmować” z tekstu cztery zdania, a następnie prosić uczniów o „włożenie” ich z powrotem oraz uzasadnienie decyzji.
- Należy wpoić uczniom zasadę, aby zawsze podkreślali w tekście fragment zawierający dobrą odpowiedź, pamiętając, że na egzaminie króluje parafraza, czyli że należy szukać treści, które znaczą to samo, chociaż w innej formie.
- W ramach treningu uczniowie w grupach mogą:
  - > nawzajem tworzyć pytania do tekstu, tak aby druga osoba znalazła na nie odpowiedź w tekście; również w wersji ABC, przy czym pamiętajmy, że należy się posługiwać parafrazą;
  - > szukać w grupie trzy- lub czteroosobowej informacji na wspólny temat (np. „Winter Sports”, „New Year’s Traditions”, „Inventions” etc.) i napisać o tym krótki tekst, a następnie stworzyć zadanie egzaminacyjne składające się z tekstu podzielonego na 3 lub 4 części (po ok. 80 słów), z których każda opisuje inny sport/tradycję/wynalazek, i pytanie do tekstu. Zadaniem zdającego jest określić, w którym tekście znajduje dana informacja;
  - > wyszukiwać krótkie teksty (ogłoszenia, reklamy, newsy) i tworzyć na ich podstawie zadanie ABC, w którym zdający ma określić kontekst lub intencję autora czy adresatów tekstu.

## Znajomość środków językowych

W roku 2021 luki w obu zadaniach zamkniętych poprawnie wypełniło ok. 70% uczniów (z wyjątkiem frazy „most people are sure” – 56%). W tej części egzaminu najwięcej problemów

sprawiło uczniom klas ósmych jedyne zadanie otwarte: w tym arkuszu było to zadanie na gramatyzację. Mimo że testowana była umiejętność prostego zastosowania czasu Past Simple (I/phone > I phoned), znajomość stopnia wyższego przymiotnika (interesting /than>more interesting than) oraz liczby mnogiej rzeczownika (be/three/egg>are three eggs), czyli materiał często realizowany w czwartej klasie szkoły podstawowej, wyniki były zaskakująco niskie. Powstaje pytanie, dlaczego 2/3 uczniów po 8 latach nauki nie potrafi przywołać w nieco zmienionym kontekście frazy „Are you sure?” czy wykonać poprawnie bardzo prostego, co do wymagań programowych, ćwiczenia gramatycznego? Uważam, że problemu należy doszukiwać się w trzech kwestiach. Są to:

- > istota zadania otwartego,
- > bierna znajomość języka przez uczniów,
- > ich usiłowania związane z przekładaniem w myślach zdań z języka polskiego na angielski i odwrotnie.

Zanim jednak przejdę do omawiania zadań otwartych, chciałabym napisać, jak pracuję z uczniami nad zadaniami zamkniętymi (dobieranie i wybór wielokrotny), gdyż wiem, że niektórzy z uczniów/uczennic tylko w tych zadaniach upatrują możliwości zdobycia punktów w tej części egzaminu.

### **Praca z arkuszem egzaminacyjnym: zadania zamknięte z gramatyki**

- Dobieranie. Należy zwrócić uczniom uwagę, że wszystkie dostępne odpowiedzi w ramce można połączyć w pary (leksykalne lub gramatyczne). Wtedy nasz wybór „zamyka się” do dwóch opcji w każdej luce.
- Wybór wielokrotny. Oprócz standardowej procedury pytania uczniów, skąd wiedzą, że dana odpowiedź jest dobra, proszę ich w przypadkach trudniejszych, aby wyeliminowali najpierw odpowiedź całkiem złą. Ich wybór wtedy sprowadza się znowu do dwóch opcji. To zadanie ma też charakter diagnostyczny – przy rozwiązywaniu nauczyciel jest w stanie szybko stwierdzić, które struktury należy powtórzyć. W grupach mocniejszych można poprosić uczniów, aby znaleźli w internecie prosty tekst (do 120 słów) i przygotowali z jego użyciem test dla swoich koleżanek i kolegów, „wyjmując” z niego czasowniki lub ćwiczone ostatnio zwroty i dopisując dwie odpowiedzi.

### **Praca z arkuszem egzaminacyjnym: zadania otwarte z gramatyki**

Moim zdaniem na poziomie językowym A2 prawie niemożliwe jest wykonanie zadań otwartych, jeśli uczeń/uczennica nie uświadomi sobie, co jest testowane, i to na poziomie zdania, gdyż, jak widać, brak tu szerszego kontekstu. Wymaga to oczywiście pewnej świadomości językowej, a tej niektórzy uczniowie po prostu jeszcze w języku angielskim nie mają. Nie muszę dodawać, że jeżeli uczniowie np. nie są w stanie określić czasu gramatycznego w swoim języku ojczystym, to podobne zadanie dotyczące języka angielskiego jest dla nich tym bardziej niemożliwe do wykonania. Jest to o tyle trudne, że bardzo często – w duchu metod komunikacyjnych – staramy się uczniom i uczennicom gramatykę tu i ówdzie „przemycać”, ciesząc się, i słusznie, gdy bez niej są w stanie stosować w miarę poprawne zbitki wyrazowe w określonych sytuacjach. Niestety, w tym zadaniu to nie wystarcza. Ja w grupach słabszych traktuję to zadanie jako „z gwiazdką” i uświadamiam moim uczniom, że nie muszą go wykonać, aby dobrze zdać egzamin. Uważam, że w niektórych wypadkach warto odpuścić sobie te 3 punkty i skierować swoją energię na inne obszary.

Jeżeli mają Państwo grupę uczniów, którzy w teście wyboru znają odpowiedź na pytanie gramatyczne związane np. z czasem przeszłym, stopniowaniem czy liczbą mnogą, ale nie „wpadają” na to, co trzeba wpisać w lukę, to moim zdaniem można im pomóc. Możemy:

- Uczyć rozpoznawania, co jest testowane: naszym głównym punktem zainteresowania nie jest nawias/słowa/luka, tylko wszystko pozostałe, czyli reszta zdania.
- Absolutnie zniechęcać do tłumaczenia zdania na język polski, wstawiania słów po polsku, tłumaczenia i wpisywania tego, co wyszło po angielsku. Wiemy, że efektywność takiego procesu jest nikła, a dobre odpowiedzi są wynikiem wyłącznie zbiegu okoliczności. Pytajmy uczniów, jak przebiega ich proces dochodzenia do odpowiedzi.
- Zrobić jeden krok do tyłu: niech uczniowie najpierw analizują zadania już wykonane i zwracają uwagę, w jaki sposób słowo czy tłumaczenie ma wywołać reakcję. Niech uczniowie wykonują zadania „odwrotne”, czyli przerabiają pełne zdania na takie z fragmentami do tłumaczenia, z fragmentami do gramatyzacji i niech tworzą „odwrotne” parafrazy. Chodzi o to, aby rozmieli „mechanikę” zadania.
- Ćwiczyć na jasno oznaczonych treściach gramatycznych (np. tylko Present simple lub Present continuous), wtedy proces oznaczania przez uczniów tego, „co jest testowane”, jest ograniczony.
- Powtarzając treści, tworzyć parafrazy z podanym słowem – są tematy, w których wydaje się to bardziej naturalne niż w innych, m.in. czas Present perfect, stopniowanie przymiotników, rzeczowniki policzalne/niepoliczalne (np. ze słowami never, some, enough, older).

## Tworzenie krótkiej wypowiedzi pisemnej

Stworzenie prostego, poprawnego i logicznego tekstu o długości minimum 50 słów stanowi, oprócz rozszyfrowywania zagadek gramatycznych, największą trudność na egzaminie ósmoklasisty (tylko 58% populacji otrzymało na nim 10 punktów). Zadaniem ósmoklasistów było zredagowanie krótkiej wiadomości, w której należało wykazać się umiejętnościami: przekazywania informacji, opisywania przedmiotów, opowiadania o przeszłości, wyrażania i uzasadniania swoich i cudzych opinii oraz wyrażania emocji.

Analiza prac uczniowskich pod kątem treści wykazała, że wszystkie podpunkty polecenia zostały zrealizowane na dość zbliżonym poziomie. Niestety, niektórzy uczniowie nie zastosowali się do polecenia, np. opisując tematykę inną niż przyrodnicza lub reakcję na coś innego niż wygrana w konkursie. Pewna grupa, opisując plakat, nie przekazała dwóch informacji, a zamiast tego koncentrowała się na jednym jego elemencie.

Zarówno w arkuszu z 2021 r., jak i w roku kolejnym testowany był/będzie rejestr nieformalny (wpis na blogu, e-mail lub wiadomość). Warto tu zauważyć, że zasadniczo nie ma znaczenia, która forma pojawi się w na egzaminie, gdyż początki, charakterystyczne dla tych formatów, są już podane, a cała reszta tekstu, łącznie ze zwrotem pożegnalnym (może nim być np. Write soon! lub With love), ma być tekstem nieformalnym, czyli nienacechowanym w żaden sposób odniesieniem do jakiegokolwiek formy pisanej.

Z doświadczenia nadmienię, że statystycznie często pojawiają się prace „zerowe” co oznacza, że mnóstwo uczniów słabszych w ogóle nie podejmuje się napisania tekstu. A szkoda, bo przy zastosowaniu kilku strategii niemal każdy uczeń na poziomie co najmniej A1 może uzyskać

choćby kilka punktów za to zadanie, nawet jeżeli nie pisze gramatycznie poprawnie lub jego/jej słownictwo jest na poziomie zaledwie elementarnym. Pamiętajmy, że uczniowie mają używać podstawowych środków leksykalnych i adekwatnych środków gramatycznych do przekazywania informacji, zatem liczy się głównie komunikatywność przekazu. Warto więc uczyć po prostu dokładnego realizowania „kropek”, czyli umiejętności przekazania DWÓCH prostych informacji w KAŻDYM z trzech podpunktów.

### Ćwiczenie pisania w formacie egzaminacyjnym: pomysły

- Recykling funkcji językowych! Z wytycznych wynika, że uczniowie mają zaprezentować, iż potrafią na piśmie:
  - > opisywać ludzi, rzeczy i miejsca;
  - > przedstawić swoje i cudze upodobania, intencje, pragnienia oraz zapytać o nie;
  - > wyrazić uczucia/emocje swoje i innych;
  - > przedstawić i uzasadnić swoją lub cudzą opinię, pytać o opinię, zgadzać się z nią lub nie;
  - > radzić coś komuś i prosić o radę;
  - > zachęcać do czegoś, proponować coś oraz przyjmować i odrzucać propozycje;
  - > składać życzenia i gratulacje i odpowiadać na nie;
  - > zapraszać i odpowiadać na zaproszenie;
  - > prosić o coś, pytać o pozwolenie, udzielać i odmawiać pozwolenia;
  - > nakazywać, zakazywać, ostrzegać,co oczywiście pokazuje, jak bardzo frazy/zbitki poznane na lekcjach ćwiczących funkcje językowe – najlepiej w trakcie mówienia – przydają się w pisaniu. Jest to również lista, na podstawie której można tworzyć niezliczoną liczbę zadań egzaminacyjnych z pisania.
- Planowanie! Uczmy dzieci planować pracę, wybierać frazy do używania w celu realizacji tematu, określać czas gramatyczny i przydatne zwroty w każdej „kropce”.
- Kropka po kropce! Realizacja każdego podpunktu polega na podaniu dwóch informacji, dokładnie takich, o jakich mowa w poleceniu. Jeżeli naszym celem jest zachęcenie ucznia/uczenicy do napisania ok. 60 słów, to oznacza, że na jeden podpunkt powinno przypadać 20 słów. Myślę, że prawie każdy uczeń/uczenica da sobie z tym radę. Mogą zaczynać od pojedynczych zdań, potem mogą je rozwijać, dodawać informacje, przymiotniki (niekoniecznie samodzielnie, pisanie w grupach jest bardziej atrakcyjne i daje poczucie bezpieczeństwa).
- Indywidualizacja czy wręcz odwrotnie? Indywidualizowanie tematów do pisania ma swoje oczywiste zalety. Im bliżej egzaminu, tym bardziej stawiam na formalność i procedury (planujemy, realizujemy uważnie „kropki”, sprawdzamy). Przede wszystkim dlatego, aby uniknąć przekonania, że istnieją formaty/tematy łatwiejsze i trudniejsze oraz bliższe – lub nie – danemu uczniowi (o, o sportach to lubię pisać). Po drugie, nie chcę, aby podczas zadania z pisania na egzaminie uczniowie „wyrażali siebie”, tylko żeby działali według określonego schematu, niezależnie od polecenia. Tylko tego jednego dnia, tylko w zadaniu 14.!

Powodzenia!